

अनुसूचित जाती/नवबौद्ध शेतकऱ्यांसाठी राबविण्यात येणाऱ्या डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेच्या आर्थिक निकषांमध्ये सुधारणा व नवीन घटक समाविष्ट करण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०२३/प्र.क्र.८७/३अ,
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : १ ऑक्टोबर, २०२४

वाचा:

१. कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र. विघयो-२०१६/प्र.क्र.१७६/४अ, दि. ५.०१.२०१७
२. कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र. सुसिंयो-२११७/प्र.क्र.१४१/१७/४अ, दि. २.०८.२०१७
३. कृषि व पदुम विभागाचा शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०१७/प्र.क्र.१४१/३-अ, दि. २१.०६.२०१८
४. आयुक्त (कृषि) यांचे पत्र क्र. वि. प्र-७/बिमुकृक्रायो/प्र.बदल/ शा.नि./८०९५/२०२३, दि. ०३.०३.२०२३
५. आयुक्त (कृषि) यांचे पत्र जा.क्र.विप्र-७/बिमुकृक्रायो/प्र.बदल/शा.नि./२०२४/२-११२, दि. १३.०३.२०२४
६. मा.मंत्री (कृषि) यांच्या अध्यक्षतेखाली व मा.मंत्री (आदिवासी विकास विभाग) यांच्या उपस्थितीत दि. १०.०१.२०२४ रोजी झालेल्या बैठकीचे इतिवृत्त.

प्रस्तावना:-

राज्यातील अनुसूचित जाती व नवबौद्ध शेतकऱ्यांच्या उत्पन्नात वाढ करून त्यांचे जीवनमान उंचावण्यासाठी तसेच अनुसूचित जाती व नवबौद्ध शेतकऱ्यांना स्वयंपूर्ण करण्यासाठी आवश्यक बाबी विचारात घेऊन संदर्भाधीन दि.५ जानेवारी, २०१७ च्या शासन निर्णयान्वये विशेष घटक योजना सुधारित करून डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजना राज्यात राबविण्यात येत आहे. या योजनेअंतर्गत रु. १.५० लाख मर्यादेपर्यंत वार्षिक उत्पन्न असणाऱ्या अनुसूचित जातीच्या शेतकऱ्यांना “नवीन विहीर, जुनी विहीर दुरुस्ती, इनवेल बोअरिंग, वीज जोडणी आकार, पंप संच, शेततळ्याचे प्लास्टिक अस्तरीकरण, सूक्ष्म सिंचन संच” या बाबींसाठी अनुदान देण्यात येते.

सदर योजनेचे आर्थिक निकष सन २०१७-१८ मध्ये निर्धारित करण्यात आलेले आहेत. या योजनेंतर्गत विविध घटकांच्या किंमतीमध्ये मोठ्या प्रमाणावर वाढ झालेली आहे. मा.मंत्री (कृषि) यांच्या अध्यक्षतेखाली व मा.मंत्री (आदिवासी विकास विभाग) यांच्या उपस्थितीत दि.१०.०१.२०२४ रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये सदर योजनेचे घटकनिहाय आर्थिक मापदंड वाढविणे, निकषांमध्ये सुधारणा करणे व नवीन घटकांचा समावेश करणेबाबतच्या सूचना देण्यात आल्या.

त्यानुषंगाने या योजनेचे घटकनिहाय आर्थिक मापदंड वाढविणे, निकषांमध्ये सुधारणा करणे व नवीन घटकांचा समावेश करण्यास दि.३० सप्टेंबर, २०२४ रोजी झालेल्या मा.मंत्रीमंडळाच्या बैठकीत मान्यता घेण्यात आलेली आहे, त्याअनुषंगाने शासन पुढील निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय:

१. आर्थिक वर्ष २०२४-२५ पासून अनुसूचित जाती व नवबौद्ध शेतकऱ्यांसाठी राबविण्यात येत असलेल्या डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेच्या आर्थिक निकषांमध्ये पुढीलप्रमाणे सुधारणा करण्यास व योजनेमध्ये नवीन घटक समाविष्ट करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

अ.क्र.	बाब	अनुदान मर्यादा (रुपये)
१.	नवीन सिंचन विहीर	४,००,०००
२.	जुनी विहीर दुरुस्ती	१,००,०००
३.	शेततळ्याचे प्लॅस्टिक अस्तरीकरण	प्रचलित आर्थिक मापदंड व शेततळ्याचे आकारमानानुसार परिगणित होणाऱ्या रकमेच्या किंवा प्रत्यक्ष खर्चाच्या ९०% किंवा रु.२ लाख यापैकी जे कमी असेल ते
४.	इनवेल बोअरिंग	४०,०००
५.	वीज जोडणी आकार	२०,००० किंवा प्रत्यक्ष भरलेला आकार यापैकी जे कमी असेल ते
६.	विद्युत पंपसंच/डिझेल इंजिन (नवीन बाब)	१० अश्वशक्ती क्षमतेपर्यंत पंपसंचकरिता प्रचलित आर्थिक मापदंडाच्या किंवा प्रत्यक्ष होणाऱ्या खर्चाच्या ९०% किंवा रु. ४०,००० यापैकी जे कमी असेल ते
७.	सोलार पंप (वीज जोडणी आकार व पंपसंच ऐवजी)	प्रचलित आर्थिक मापदंडाच्या किंवा प्रत्यक्ष होणाऱ्या खर्चाच्या ९०% किंवा रु. ५०,००० यापैकी जे कमी असेल ते
८.	एचडीपीई/ पीव्हीसी पाईप (नवीन बाब)	प्रचलित आर्थिक मापदंडाच्या किंवा प्रत्यक्ष होणाऱ्या खर्चाच्या १००% किंवा रु. ५०,००० यापैकी जे कमी असेल ते
९.	सुक्ष्म सिंचन संच	
९.१	तुषार सिंचन संच	प्रचलित आर्थिक मापदंडाच्या किंवा प्रत्यक्ष खर्चाच्या ९०% किंवा रु.४७,०००/- अनुदान यापैकी जे कमी असेल ते
९.२	ठिबक सिंचन संच	प्रचलित आर्थिक मापदंडाच्या किंवा प्रत्यक्ष खर्चाच्या ९०% किंवा रु.९७,०००/- अनुदान यापैकी जे कमी असेल ते
९.३	तुषार सिंचन संच पुरक अनुदान	प्रति थेंब अधिक पीक योजनेतर्गत (१) अल्प /अत्यल्प भूधारकांसाठी ५५% + मुख्यमंत्री शाश्वत सिंचन योजनेतून २५% + डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेतून १०% तसेच (२) बहू भूधारकांसाठी ४५% + मुख्यमंत्री शाश्वत सिंचन योजनेतून ३०% + डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेतून १५% किंवा रु. ४७,०००/- यापैकी जे कमी असेल ते (एकूण ९०% अनुदान मर्यादेत)
९.४	ठिबक सिंचन संच पुरक अनुदान	प्रति थेंब अधिक पीक योजनेतर्गत (१) अल्प /अत्यल्प भूधारकांसाठी ५५% + मुख्यमंत्री शाश्वत सिंचन योजनेतून २५% + डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेतून १०% तसेच (२) बहू भूधारकांसाठी ४५% + मुख्यमंत्री शाश्वत सिंचन योजनेतून ३०% + डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेतून १५% किंवा रु. ९७,०००/- यापैकी जे कमी असेल ते (एकूण ९०% अनुदान मर्यादेत)
१०.	यंत्रसामुग्री (बैलचलित/ ट्रॅक्टर चलित अवजारे) (नवीन बाब)	५०,०००
११.	परसबाग (नवीन बाब)	५,०००

२. सदर योजनेच्या अटी व शर्तीमध्ये पुढीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहेत.
 - I. नवीन विहीरीबाबत रु .४ लाख अनुदान मर्यादेपर्यंत विहीरीची खोली असावी, १२ मीटर खोलीची अट रद्द करण्यात येत आहे.
 - II. महाराष्ट्र भुजल (पिण्याच्या पाण्यासाठी विनियमन) अधिनियम १९९३ च्या कलम ३ नुसार अस्तित्वातील पेयजल स्रोताच्या ५०० मीटर परिसरात नवीन विहिर घेण्यास प्रतिबंध घालण्यात आलेले आहेत .त्यामुळे अस्तित्वातील पेयजल स्रोताच्या ५०० मीटर परिसरात सिंचन विहिर अनुज्ञेय करू नये .
 - III. दोन सिंचन विहिरींमधील ५०० फूट अंतराची अट रद्द करण्यात येत आहे.
 - IV. नवीन विहीर या घटकाचा लाभ घेतलेल्या लाभार्थ्यास २० वर्षांनंतर जुनी विहीर दुरुस्ती या घटकाचा लाभ देण्यात यावा.
 - V. शेततळ्याचे प्लॅस्टिक अस्तरीकरण या घटकाचा लाभ मागेल त्याला शेततळे या योजनेबरोबरच इतर योजनेंतर्गत शेततळ्याचा लाभ घेण्यात आलेल्या तसेच स्वखर्चाने शेततळे केलेल्या शेतकऱ्यांना देखील अनुज्ञेय असेल.
 - VI. लाभार्थ्याकडे जर काही घटक उपलब्ध असतील तर उर्वरीत आवश्यक घटकांचा लाभ विहित मर्यादेत देण्यात येईल. (उदा. विहीर असल्यास वीज जोडणी, सूक्ष्म सिंचन संच, विहीर व पंपसंच असल्यास सूक्ष्म सिंचन संच इ.) उपरोक्त घटकांचा लाभ घेतल्यानंतरही लाभार्थ्याने इनवेल बोअरिंग व परसबाग या घटकांची मागणी केल्यास विहित मर्यादेत सदर घटकांचा अतिरिक्त लाभ देण्यात येईल.
 - VII. नवीन विहीर, जुनी विहीर दुरुस्ती, शेततळ्याचे प्लॅस्टिक अस्तरीकरण किंवा पाण्याचा स्रोत उपलब्ध असणाऱ्या लाभार्थ्याची या योजनेंतर्गत एखाद्या घटकासाठी निवड झाल्यास त्यास सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या योजनेतून प्राथम्य क्रमाने पंपसंच मंजूर करण्यात यावा.
 - VIII. विशेष घटक योजनेंतर्गत निवड झालेल्या लाभार्थ्यास पंपसंच देणे आवश्यक असल्यास, पंपसंचाचा प्रस्ताव, कृषी विकास अधिकारी यांनी सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाची पंपसंचाची योजना राबविणाऱ्या यंत्रणेकडे पाठवून प्राथम्य क्रमाने पंपसंच मंजूर करून घेण्याची कार्यवाही करावी.
 - IX. लाभार्थ्यास महावितरण कंपनीकडून सोलर पंप मंजूर झाला असेल तर, पंपसंच व वीज जोडणीसाठी अनुज्ञेय अनुदानाच्या मर्यादेत (रु.५०,०००) लाभार्थी हिस्सा सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाकडून राबविल्या जाणाऱ्या योजनेतून महावितरण कंपनीकडे भरण्यात येईल.
३. त्याचप्रमाणे सदर योजनेंतर्गत लाभार्थ्यास अ) नवीन विहीर, आ) जुनी विहीर दुरुस्ती, इ) शेततळ्याचे प्लॅस्टिक अस्तरीकरण यापैकी एकाच घटकाचा लाभ पुढील पॅकेजनुसार देय राहिल.

अ. नवीन विहीर या घटकाचा लाभ घेणाऱ्या लाभार्थ्यास नवीन विहीर, इनवेल बोअरिंग, वीज जोडणी आकार, विद्युत पंपसंच/डिझेल इंजिन, सोलर पंप (वीज जोडणी व पंपसंच ऐवजी), एचडीपीई/पीव्हीसी पाईप, सूक्ष्म सिंचन संच, यंत्रसामुग्री, परसबाग या घटकांसह एकूण रु. ६,४२,०००/रु.६,९२,००० एवढ्या मर्यादेत अनुदान देण्यात येईल. (विहीर- रु.४,००,०००+ इनवेल बोअरिंग-रु.४०,०००+ वीज जोडणी आकार रु.२०,०००+ विद्युत पंपसंच/डिझेल इंजिन -रु.४०,००० किंवा सोलर पंप (वीज जोडणी व पंपसंच ऐवजी)- रु.५०,०००+ एचडीपीई/पीव्हीसी पाईप -रु. ५०,००० + तुषार सिंचन संच - रु. ४७,०००/टिबक सिंचन संच- रु. ९७, ०००+ यंत्रसामुग्री -रु.५०,०००+ परसबाग- रु.५, ०००= रु. ६,४२,०००/ रु.६,९२,०००)

आ. जुनी विहीर दुरुस्ती या घटकाचा लाभ घेणाऱ्या लाभार्थ्यास जुनी विहीर दुरुस्ती, इनवेल बोअरिंग, वीज जोडणी आकार, विद्युत पंपसंच/डिझेल इंजिन, सोलर पंप (वीज जोडणी व पंपसंच ऐवजी), एचडीपीई/पीव्हीसी पाईप, सूक्ष्म सिंचन संच, यंत्रसामुग्री, परसबाग या

घटकांसह एकूण रु. ३,४२,०००/रु. ३,९२,००० एवढ्या मर्यादेत अनुदान देण्यात येईल. (जूनी विहीर दुरुरस्ती- रु.१,००,०००+ इनवेल बोअरिंग-रु.४०,००० + वीज जोडणी आकार- रु.२०,००० + विद्युत पंपसंच/डिझेल इंजिन- रु.४०,००० किंवा सोलर पंप (वीज जोडणी व पंपसंच ऐवजी)-रु.५०,००० + एचडीपीई/पीव्हीसी पाईप-रु.५०,००० + तुषार सिंचन संच- रु.४७,०००/टिबक सिंचन संच- रु.९७,०००+ यंत्रसामुग्री -रु.५०,०००+ परसबाग- रु.५,००० = रु.३,४२,०००/ रु.३,९२,०००)

इ. शेततळ्याचे प्लॅस्टिक अस्तरीकरण या घटकाचा लाभ घेणाऱ्या लाभार्थ्यास शेततळ्याचे प्लॅस्टिक अस्तरीकरण, वीज जोडणी आकार, विद्युत पंपसंच/डिझेल इंजिन, सोलर पंप (वीज जोडणी व पंपसंच ऐवजी), एचडीपीई/पीव्हीसी पाईप, सूक्ष्म सिंचन संच, यंत्रसामुग्री, परसबाग या घटकांसह एकूण रु. ४,०२,०००/रु. ४,५२,००० एवढ्या मर्यादेत अनुदान देण्यात येईल. (शेततळ्याचे प्लॅस्टिक अस्तरीकरण - रु.२,००,००० + वीज जोडणी आकार- रु.२०,००० + विद्युत पंपसंच/डिझेल इंजिन - रु.४०,००० किंवा सोलर पंप (वीज जोडणी व पंपसंच ऐवजी)- रु.५०,००० + एचडीपीई/पीव्हीसी पाईप - रु.५०,००० + तुषार सिंचन संच- रु.४७,०००/टिबक सिंचन संच- रु.९७,०००+ यंत्रसामुग्री-रु. ५०,००० + परसबाग-रु.५,००० = रु.४,०२,०००/ रु.४,५२,०००)

४. पात्रतेच्या अटी:

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कृषि स्वावलंबन योजनेचा लाभ घेण्यासाठी लाभार्थी पात्रतेच्या अटी पुढीलप्रमाणे राहतील.

- I. लाभार्थी हा अनुसूचित जाती व नवबौध्द शेतकरी असला पाहिजे.
- II. शेतकऱ्याकडे सक्षम प्राधिकाऱ्याने दिलेले जात प्रमाणपत्र असणे आवश्यक आहे.
- III. शेतकऱ्याच्या नावे जमिन धारणेचा ७/१२ दाखला, ८-अ चा उतारा असणे आवश्यक आहे.
- IV. लाभार्थ्याकडे आधार कार्ड असणे आवश्यक आहे.
- V. लाभार्थ्याचे बँक खाते असणे व सदर बँक खाते आधार कार्डशी संलग्न असणे आवश्यक आहे.
- VI. दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थ्यास प्रथम प्राधान्य राहिल.
- VII. सदर योजनेच्या लाभार्थ्यासाठी लागू असलेली रु.१,५०,००० वार्षिक उत्पन्न मर्यादेची अट रद्द करण्यात येत आहे. लाभार्थी शेतकऱ्याकडे किमान ०.४० हेक्टर व कमाल ६ हेक्टर एवढी शेत जमीन असणे आवश्यक असेल. मात्र, लाभार्थ्याची जमीन दुर्गम भागात व विखंडीत असल्याने ०.४० हे. पेक्षा कमी जमीन धारणा असलेले दोन किंवा अधिक लाभार्थी एकत्र आल्यास त्यांची एकत्रित जमीन किमान ०.४० हे. इतकी होत असल्यास त्यांनी करार लिहून दिल्यास त्यांना योजनेचा लाभ अनुज्ञेय राहिल. त्याचप्रमाणे दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थ्यांना कमाल ६.० हे. धारणक्षेत्राची अट लागू असणार नाही.
- VIII. एकदा संबंधित योजनेचा पूर्ण लाभ घेतल्यास पुढील पाच वर्ष त्याच लाभार्थ्यास किंवा कुटूंबास या योजनेचा लाभ देय होणार नाही.
- IX. अशाच स्वरूपाच्या कृषी विषयक विकास योजनेकरता विशेष घटक योजनेतून तसेच केंद्र शासनाच्या SCA व घटनेच्या कलम २७५ (A) अंतर्गत उपलब्ध करून दिलेल्या निधीतून राबविण्यात येणाऱ्या योजनेतून लाभ दिला असल्यास या योजनेतर्गत देण्यात येणारा लाभ अनुज्ञेय असणार नाही.
- X. सदर योजनेचा लाभ घेतलेल्या लाभार्थ्यांच्या ७/१२ उताऱ्यावर त्याबाबतची नोंद घेण्यात येईल.

५. लाभार्थी निवडीची कार्यपद्धती:

इच्छुक लाभार्थ्यांनी कृषि विभागाच्या महाडिबीटी पोर्टलद्वारे योजनेमध्ये सहभागी होणे आवश्यक राहिल. लाभार्थ्यांची निवड त्या-त्या वर्षात उपलब्ध झालेल्या अनुदानाच्या मर्यादेतच करण्यात येईल.

६. लाभार्थ्यांची निवड रद्द करणे व त्याऐवजी नवीन लाभार्थ्यांची निवड करणे:

पुढील परिस्थितीत निवड करण्यात आलेल्या लाभार्थ्यांची निवड रद्द करण्यात येईल.

१. निवड केलेल्या शेतकऱ्याचे निधन झाल्यास.
२. निवड झालेल्या शेतकऱ्याने आपली सर्व शेतजमीन विकून तो भूमीहीन झाला असल्यासच
३. निवड झालेल्या शेतकऱ्याने अर्थसहाय्य घेण्यास नकार दिल्यास.
४. मृत लाभधारकाऐवजी त्याचा वारसदार योजनेचा लाभ घेण्यास इच्छूक असल्यास त्याची निवड प्राथम्याने करण्यात यावी.
७. अनुज्ञेय अनुदानाची रक्कम लाभार्थ्यांच्या आधार संलग्न बँक खात्यावर सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणालीद्वारे वर्ग करावी.
८. सदर योजनेची जिल्हा परिषदेमार्फत अभिकरण योजना म्हणून अंमलबजावणी करण्यात यावी. त्याकरिता जिल्हा परिषदेकडील कृषि विभाग व राज्य शासनाच्या कृषि विभागाच्या समन्वयाने अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीने आयुक्त (कृषि) यांनी क्षेत्रीय यंत्रणांना सविस्तर सूचना शासन मान्यतेने निर्गमित कराव्यात.
९. सदर योजनेची अंमलबजावणी करताना लाभार्थ्यांची द्विरुक्ती होणार नाही, याची आयुक्त (कृषि) यांनी दक्षता घ्यावी.
१०. सदर योजना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने प्रत्येक वर्षात उपलब्ध करून दिलेल्या अनुदानाच्या मर्यादेत राबविण्यात येईल.
११. सदर आदेश सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.१११/२०२४/अर्थसंकल्प, दि.२८.०६.२०२४ व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.६६७/२४/व्यय-१४, दि.२२.०७.२०२४ अन्वये प्राप्त झालेल्या मान्यतेच्या अधिन राहून निर्गमित करण्यात येत आहे.
१२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४१००१९८१६५४११०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(संतोष कराड)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत:

१. मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा. उपमुख्यमंत्री तथा मंत्री (गृह) महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. उपमुख्यमंत्री तथा मंत्री (वित्त व नियोजन) महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. मंत्री (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. मंत्री (सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
६. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
७. अ.मु.स. (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
८. अ.मु.स. (नियोजन), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
९. सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
१०. सर्व कार्यकारी अधिकारी (जिल्हा परीषद)

११. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१२. आयुक्त (सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य), पुणे
१३. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी (जिल्हा परीषद)
१४. संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१५. सर्व संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१६. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
१७. सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
१८. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
१९. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परीक्षण) महाराष्ट्र - १/२ मुंबई/नागपुर
२०. संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई
२१. संचालक, लेखा व कोषागार, मुंबई
२२. मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, नवी मुंबई, वाशी.
२३. उप मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी, औरंगाबाद.
२४. उप संचालक, लेखा व कोषागारे, औरंगाबाद.
२५. सर्व कार्यासने व पर्यवेक्ष्य अधिकारी (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
२६. निवडनस्ती.